

МОНГОЛБАНК
ЭДИЙН ЗАСГИЙН
СУДАЛГАА, СУРГАЛТЫН ХҮРЭЭЛЭН

2024 ОН

САРЫН ИНФЛЯЦЫН ТҮҮХЭН МЭДЭЭЛЭЛТЭЙ
КАЛЕНДАРЬ

1-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.3$, $\tilde{X} = 8.1$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 7.4$, $\tilde{X} = 10.4$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.6$, $\tilde{X} = 7.7$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.5$, $\tilde{X} = 7.9$

2-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.9$, $\tilde{X} = 8.2$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 7.6$, $\tilde{X} = 10.1$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.3$, $\tilde{X} = 8.7$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.2$, $\tilde{X} = 7.2$

3-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.8$, $\tilde{X} = 7.6$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 8.9$, $\tilde{X} = 9.3$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.0$, $\tilde{X} = 8.7$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.5$, $\tilde{X} = 7.5$

4-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.9$, $\tilde{X} = 6.6$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 7.4$, $\tilde{X} = 8.8$
Импортын бараа: $\bar{X} = 7.2$, $\tilde{X} = 8.5$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.8$, $\tilde{X} = 7.1$

5-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.7$, $\tilde{X} = 6.5$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 6.0$, $\tilde{X} = 9.4$
Импортын бараа: $\bar{X} = 7.0$, $\tilde{X} = 8.3$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.9$, $\tilde{X} = 6.9$

6-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 5.7$, $\tilde{X} = 6.5$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 6.9$, $\tilde{X} = 8.6$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.8$, $\tilde{X} = 8.5$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.9$, $\tilde{X} = 7.2$

7-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.6$, $\tilde{X} = 7.8$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 7.4$, $\tilde{X} = 10.3$
Импортын бараа: $\bar{X} = 7.2$, $\tilde{X} = 7.9$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.9$, $\tilde{X} = 7.6$

8-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.6$, $\tilde{X} = 7.9$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 9.1$, $\tilde{X} = 9.2$
Импортын бараа: $\bar{X} = 7.3$, $\tilde{X} = 7.8$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 6.2$, $\tilde{X} = 6.9$

9-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.9$, $\tilde{X} = 9.7$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 8.7$, $\tilde{X} = 9.2$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.9$, $\tilde{X} = 6.7$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.8$, $\tilde{X} = 6.7$

10-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 7.2$, $\tilde{X} = 9.2$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 9.3$, $\tilde{X} = 10.9$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.2$, $\tilde{X} = 7.2$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 5.4$, $\tilde{X} = 7.5$

11-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.3$, $\tilde{X} = 9.7$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 9.0$, $\tilde{X} = 10.5$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.6$, $\tilde{X} = 7.4$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 6.1$, $\tilde{X} = 7.2$

12-р сар

ХҮИ: $\bar{X} = 6.8$, $\tilde{X} = 9.4$
Хүнсний ХҮИ: $\bar{X} = 8.7$, $\tilde{X} = 10.2$
Импортын бараа: $\bar{X} = 6.6$, $\tilde{X} = 8.9$
Суурь ХҮИ: $\bar{X} = 6.1$, $\tilde{X} = 8.4$

❖ Энэхүү календарь нь :

- Хэрэглээний үнийн индекс болон суурь индекс, хүнсний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулсан инфляцыг 1999-2024 оны 9-р сар хүртэлх хоорондох хугацаанд
- Импортын барааны үнийн суурь индексийн өөрчлөлт, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулсан инфляцыг 2007-2024 оны 9-р сар хүртэлх хугацаагаар зэрэг цогц 4 инфляцын түүхэн мэдээллийг агуулсан болно.

❖ Инфляцын хурдцын ангилал: Жилийн инфляцын хурдцыг нь морины явдлаар 6 ангилж болно: Алхаа, шогшоо, цогцо, хатираа, давхиа, ба жолоодлогогүй инфляц. Жилийн 5% хүртэлх инфляцыг алхаа, 6-10% хүртэлх шогшоо, 11-15%-ийг цогцо, 16-20%-ийг хатираа, 20%+ давхиа, 50%-иас дээш буюу хайпер инфляцыг жолоодлогогүй (жолоо алдсан) инфляц гэж ангилж болно. Сарын инфляцын түүхэн мэдээллээс харахад шогшоо инфляц ажиглагдаж байна.

❖ Өнгөний ялгарал нь тухайн сарын ХҮИ-ийн дунджын өсөлт болон бууралтыг илэрхийлсэн.

↑-Өсөлт

↓-Бууралт

❖ Дефляц болон дисинфляцыг хооронд нь андуурах тохиолдол байдаг. Дефляц гэж үнийн ерөнхий түвшин (level) сөрөг болохыг хэлнэ. Харин, дисинфляц гэдэг нь өмнөх үетэйгээ харьцуулахад инфляцын хурдац (rate) буурсан үеийг хэлнэ. 2024 оны саруудын инфляцын түүхэн мэдээллээс харахад 3,5 болон 6, 11-р саруудад дисинфляц ажиглагдаж байна.

Инфляцад нөлөөлөх гол шалтгаанууд: Инфляцыг эрэлтийн өдөөлттэй инфляц болон нийлүүлэлтийн гаралтай инфляц гэж хоёр ангилна. Эрэлтийн өдөөлттэй инфляц гэдэг нь нийт эрэлтийн өсөлтөөс үүдэх инфляцыг хэлдэг. Нийлүүлэлтийн инфляц гэж үйлдвэрлэл болон үйлчилгээний зардал нэмэгдэж, нийлүүлэлт багасахад үүсэх инфляцыг хэлнэ. Мөнгөний тооны онолоор инфляц нь мөнгөний нийлүүлэлтийн хурдцаас тодорхой хугацааны хожмын нөлөөтэйгөөр (лаг) үүсдэг гэж үздэг. Тийм учраас “Инфляц бол хаана ч хэзээ ч мөнгөний үзэгдэл байдаг” (Inflation is always and everywhere a monetary phenomenon) гэж М.Фридман хэлжээ.

МОНГОЛБАНК
ЭДИЙН ЗАСГИЙН
СУДАЛГАА, СУРГАЛТЫН ХҮРЭЭЛЭН

2024 ОН

ХАНШИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН
ТҮҮХЭН МЭДЭЭЛЭЛТЭЙ КАЛЕНДАРЬ

1-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.86, \tilde{X} = 0.40$
NEER: $\bar{X} = -0.59, \tilde{X} = -0.78$
REER: $\bar{X} = -0.22, \tilde{X} = -0.12$

2-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.67, \tilde{X} = 0.17$
NEER: $\bar{X} = -0.06, \tilde{X} = 0.03$
REER: $\bar{X} = 0.53, \tilde{X} = 0.87$

3-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.73, \tilde{X} = 0.24$
NEER: $\bar{X} = -0.09, \tilde{X} = 0.01$
REER: $\bar{X} = 0.63, \tilde{X} = 0.83$

4-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = -0.27, \tilde{X} = 0.01$
NEER: $\bar{X} = 0.29, \tilde{X} = 0.24$
REER: $\bar{X} = 1.48, \tilde{X} = 1.27$

5-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = -0.03, \tilde{X} = 0.00$
NEER: $\bar{X} = -0.10, \tilde{X} = -0.01$
REER: $\bar{X} = 1.09, \tilde{X} = 0.96$

6-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.32, \tilde{X} = 0.32$
NEER: $\bar{X} = -0.02, \tilde{X} = -0.04$
REER: $\bar{X} = 0.27, \tilde{X} = 0.77$

7-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.54, \tilde{X} = 0.58$
NEER: $\bar{X} = -0.49, \tilde{X} = -0.65$
REER: $\bar{X} = -0.73, \tilde{X} = -0.89$

8-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 1.06, \tilde{X} = 0.62$
NEER: $\bar{X} = -0.48, \tilde{X} = -0.27$
REER: $\bar{X} = -1.02, \tilde{X} = -0.58$

9-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 1.13, \tilde{X} = 0.44$
NEER: $\bar{X} = -0.45, \tilde{X} = -0.28$
REER: $\bar{X} = -0.89, \tilde{X} = -1.20$

10-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.53, \tilde{X} = 0.29$
NEER: $\bar{X} = -0.40, \tilde{X} = -0.44$
REER: $\bar{X} = -0.55, \tilde{X} = -0.41$

11-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.97, \tilde{X} = 0.61$
NEER: $\bar{X} = -0.47, \tilde{X} = -0.73$
REER: $\bar{X} = -0.09, \tilde{X} = -0.13$

12-р сар

Төгрөг ам.долларын ханш:
 $\bar{X} = 0.68, \tilde{X} = 0.17$
NEER: $\bar{X} = -0.24, \tilde{X} = -0.40$
REER: $\bar{X} = 0.14, \tilde{X} = -0.23$

❖ Энэхүү календарь нь :

- Төгрөгийн ам.доллартой харьцах ханшийн дундаж өсөлтийн хувийг 1993 оны 1-р сараас 2024 оны 9-р сар хүртэлх хугацаанд
- Нэрлэсэн үйлчилж буй ханшийн индекс болох NEER болон бодит үйлчилж буй ханшийн индекс болох REER-ийн өсөлтийн хувийг 2001 оны 1-р сараас 2024 оны 9-р сар хүртэлх хугацаанд зэрэг ханшийн 3 цогц түүхэн мэдээллийг агуулсан болно.
- Өмнөх сартай нь харьцуулахад, сар бүрийн өсөлтийн хувийн түүхэн геометр дундаж нь $\bar{X}$, голч буюу медиан нь $\tilde{X}$ болно.
- Өнгөний өөрчлөлт нь тухайн сарын ханшийн түүхэн дунджийн өсөлт, бууралтыг үзүүлсэн. Улаан өнгө нь төгрөгийн ханшийн сулралтыг, цэнхэр өнгө нь чангаралтыг илэрхийлнэ. Нийт 380 сарын 254 сард нь төгрөгийн ханш суларсан бол 121 сард чангарч, 5 сард нь тогтвортой хадгалагдсан байна.

↑-Өсөлт

↓-Бууралт

- Ханш болон инфляцын түүхэн геометрийн дунджийг харьцуулсан доорх хүснэгтээс, ханшийн өөрчлөлт нь 3-7 сарын хугацааны хоцрогдолтой инфляцын хурдцад нөлөөлөх хандлагатай байна.

	1-р улирал			2-р улирал			3-р улирал			4-р улирал		
	1 сар	2 сар	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	11 сар	12 сар
Ханшийн түүхэн геометр дундаж	0.86%	0.67%	0.73%	-0.27%	-0.03%	0.32%	0.54%	1.06%	1.13%	0.53%	0.97%	0.68%
Стандарт хэлбэлзэл	0.017	0.021	0.028	0.020	0.014	0.013	0.018	0.024	0.024	0.014	0.019	0.019
Инфляцын түүхэн геометр дундаж	1.16%	1.25%	0.94%	1.64%	1.23%	0.21%	-0.16%	-0.29%	-0.26%	0.18%	0.57%	0.76%